

บทที่ 1

บทนำ

1.1.ความสำคัญและที่มาของปัญหา

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) เป็นโรคสัตว์ติดคนที่มีความรุนแรงคนที่แสดงอาการของโรคแล้ว ไม่สามารถรักษาให้หายต้องตายทุกราย สัตว์ที่ป่วยเป็นโรคนี้มากที่สุดและเป็นพาหะที่สำคัญเป็นสุนัขถึงร้อยละ 96 รัฐบาลได้มีความพยายามที่จะป้องกันและกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทยแต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ของประเทศไทย ผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้าจากห้องปฏิบัติการทั่วประเทศตั้งแต่ปีพ.ศ.2549-2553 พบว่าจำนวนหัวสุนัขที่พบเชื้อร้อยละ 24.04,18.2,20.3,29.0,17.7 ตามลำดับ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนหัวสุนัขที่พบเชื้อ ร้อยละ 19.9,13.7,26.1,36.9,23.8 ตามลำดับ(กรมปศุสัตว์,2555) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 – 2554 ประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า 18,8,24,15,8 ในเขตกรุงเทพมหานครมีผู้เสียชีวิตจำนวน0,1,6,8,1 คนตามลำดับ จะเห็นได้ว่าในปีพ.ศ. 2552 สถานการณ์ของโรคพิษสุนัขบ้ามีแนวโน้มสูงขึ้น จำนวนผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าก็สูงขึ้นเช่นเดียวกัน ในปี พ.ศ. 2555 คาดว่าจำนวนผู้เสียชีวิตในเขตกรุงเทพมหานครยังคงมีอยู่และไม่สามารถลดผู้เสียชีวิตได้ สุนัขจรจัดซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของโรคพิษสุนัขบ้า มีจำนวนไม่ลดลงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกด้วย ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้ายังคงเป็นปัญหาสำคัญของกรุงเทพมหานคร นอกจากปัญหาสุนัขจรจัดที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากแล้วยังมีปัญหาคาราคีวักขึ้นป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่ครอบคลุมถึง 80% ของจำนวนสัตว์ในพื้นที่ WHO (1992) ได้แนะนำว่า ควรฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้ครอบคลุมอย่างน้อย 75% ของจำนวนสัตว์ในพื้นที่ การควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าจึงจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการศึกษาของพงศ์ศักดิ์ ศรีธเนศชัย (2543) พบว่า สุนัขที่มีเจ้าของในแขวงทับยาว เขตลาดกระบัง ร้อยละ 21.6 ไม่เคยฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเมื่อรวมกับจำนวนสุนัขจรจัดด้วยแล้ว การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ายังไม่ครอบคลุมถึง 80% พ.ร.บ. โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์เป็นผู้ดำเนินงานตาม พ.ร.บ. นี้ ในส่วนของการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ กรุงเทพมหานคร กรมปศุสัตว์ จะมีสำนักงานปศุสัตว์ กรุงเทพมหานคร ได้ปฏิบัติงานตามกิจกรรมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโดยมีการดำเนินงานสร้างภูมิคุ้มโรคในสัตว์เลี้ยง การควบคุมประชากรสุนัขโดยการฉีดยาคุมกำเนิด ทำหมันสุนัขเพศเมีย และตอนสุนัขเพศผู้ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ ปัญหาที่สำคัญที่ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต เนื่องจากขาดความรู้และความตระหนักถึงความร้ายของโรคพิษสุนัข

บ้า หากประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น ห่วงงานราชการและเอกชนร่วมมือกันในการป้องกันและกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าจะสามารถทำให้ประเทศปลอดจากโรคพิษสุนัขบ้าได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อทราบถึงแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การป้องกันและกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าเขตกรุงเทพมหานคร

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสอบถามจากประชาชนที่เป็นเจ้าของสุนัขในเขตกรุงเทพมหานคร 1,500 ราย โดยวางกรอบแนวความคิดในการศึกษา ด้านปัจจัยตัวแปรอิสระแบ่งเป็นปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยสนับสนุน ที่จะมิต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในเขตกรุงเทพมหานคร

1.4 ระยะเวลาที่ทำการศึกษา

1 ตุลาคม 2553 – 30 กันยายน 2554

1.5 นิยามคำศัพท์

โรคพิษสุนัขบ้า	หมายถึง โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส (rabies virus) ที่เกิดเฉพาะสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเท่านั้น หากสัตว์หรือมนุษย์เป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วไม่มีทางรักษาได้
การดูแลเอาใจใส่สุนัข	หมายถึง การเลี้ยงดูสุนัขอย่างถูกต้องตามหลักสุขอนามัย ให้ความรัก ดูแลด้านสุขภาพ การรักษาความสะอาด ภาชนะ อาหาร อาบน้ำ การหยอกล้อ ถ่ายพยาธิ
การมีส่วนร่วมในการดูแลสุนัข	หมายถึง การที่บุคคลในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านมีส่วนร่วมในการดูแลเอาใจใส่สุนัข

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบสาเหตุของการไม่นำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าของสุนัข
2. เพื่อได้ข้อมูลสำหรับใช้วางแผนการดำเนินงานป้องกันและกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า

1.7 การตรวจเอกสาร

สุจินต์ (2538) ได้ศึกษาบทบาทของปศุสัตว์จังหวัดในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า จากการรวบรวมข้อคิดเห็นของปศุสัตว์จังหวัดทั่วประเทศ พบว่า รัฐควรมีกฎหมายรองรับเกี่ยวกับการจดทะเบียนสุนัข

วิรัตน์ (2532) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยสัมภาษณ์ประชาชนที่เลี้ยงสุนัข จำนวน 182 หลังคาเรือน พบว่า ประชาชนไม่ทราบว่าสุนัขควรได้รับการฉีดวัคซีนเมื่ออายุ เท่าใด ร้อยละ 53.3

สุวงษ์ และคณะ (2533) อ้างโดย เศรษฐพร (2536) ได้ศึกษาวิจัยสถานการณ์และ ข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล ในการปฏิบัติงานควบคุมโรคติดต่อระหว่างคนและสัตว์ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัยทั่วประเทศจำนวน 330 คน พบว่า ปัญหาที่พบในการให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ร้อยละ 53.3 เนื่องจากประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยกล่าวว่าสุนัขจะอายุ สั้นถ้านำสุนัขไปฉีดวัคซีน

ธงชัย (2532) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนที่เลี้ยงสุนัขจำนวน 213 หลังคาเรือน พบว่า ประชาชนไม่นำสุนัขมารับการฉีดวัคซีนถึง ร้อยละ 53.0 เนื่องจากประชาชนไม่ทราบสถานที่นำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีน

สุทัศน์ (2544) ได้ศึกษาพบว่าเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้รวมของครอบครัว จำนวนสุนัข วิธีการได้มาของสุนัข วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสุนัขและการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นปัจจัยไม่มีผลต่อพฤติกรรมการนำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ส่วนตัวแปรด้านอายุ สถานภาพในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า แหล่งได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการนำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

Green and Kreuter (2000) ได้เสนอ PRECEDE Framework นำมาเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดย การวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพไว้ว่า การวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพ มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของบุคคลว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ

1. ปัจจัยนำ หมายถึง ปัจจัยที่เป็นพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมหรืออีกด้านหนึ่งปัจจัยนี้มีผลทางสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ได้แก่ ความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้ สถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา

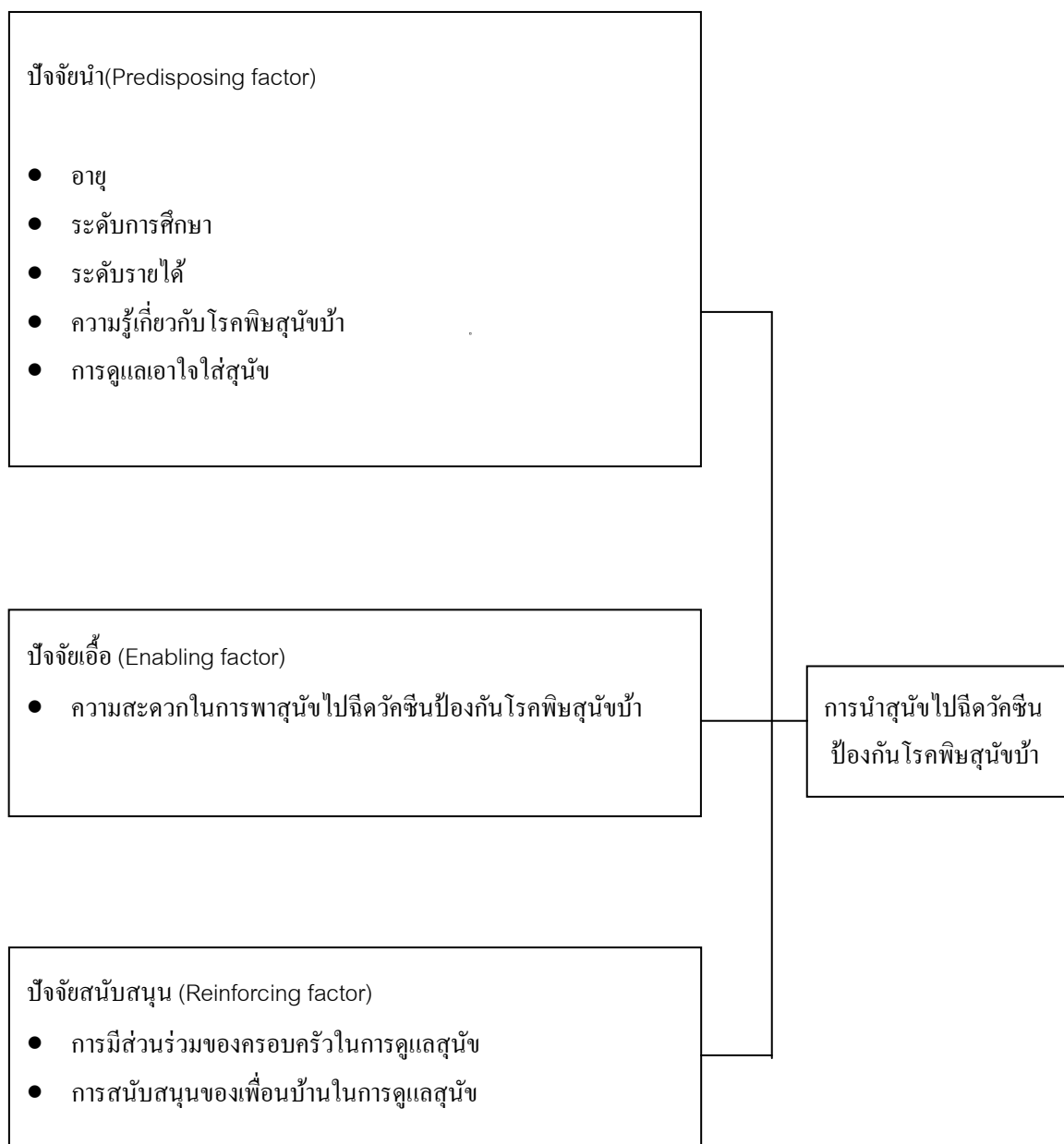
2. ปัจจัยเอื้อ หมายถึง สิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลชุมชน รวมทั้งทักษะที่จะช่วยให้บุคคลจะสามารถแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ และสามารถที่จะใช้ทรัพยากรเหล่านั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ราคา ระยะทาง เวลา ความยากง่ายของการเข้าถึงบริการ ประสิทธิภาพ และอื่น ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกตัวบุคคล

3. ปัจจัยสนับสนุน เป็นผลสะท้อนที่บุคคลจะได้รับ หรือคาดหวังจะได้จากการแสดงพฤติกรรมนั้น อาจช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมทางสุขภาพได้ มีทั้งเป็นสิ่งที่ป็นรางวัล ผลตอบแทน และการลงโทษ โดยได้รับจากคนอื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง เช่น บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน ความคิดเห็นเป็นปัจจัยภายนอกที่เกิดจากคนอื่นนั่นเอง รวมทั้ง อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวด้วย เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นต้น

1.8 กรอบแนวความคิดในการศึกษา

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

บทที่ 2

วิธีวิจัย

2.1 ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่ในเขต กรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) โดยเก็บข้อมูลจาก 50 เขต สำนักงานสถิติแห่งชาติได้แบ่งพื้นที่ในแต่ละเขตโดยสุ่มมาเขตละ 3 Block เก็บข้อมูลจากประชาชนที่เลี้ยงสุนัข Block ละ 10 ราย รวมเป็นจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 1,500 ราย

2.2 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและลงรหัส แบบสอบถามมีทั้งหมด 35 ข้อ

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ให้เลือกตอบและกรอกข้อมูลตามความเป็นจริง ตั้งแต่ ข้อ 1 – 8

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ตั้งแต่ ข้อ 9 – 18

ส่วนที่ 3 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่สุนัข ตั้งแต่ ข้อ 19 – 25

ส่วนที่ 4 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดูแลสุนัข ข้อ 26 – 29

ส่วนที่ 5 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกัน

โรคพิษสุนัขบ้า ข้อ 30 – 35

2.3 การวัดตัวแปร

ตัวแปรที่ทำการศึกษาแบ่งออกเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มปัจจัยได้แก่

ปัจจัยนำ ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ 8 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือน ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การดูแลเอาใจใส่สุนัข

ปัจจัยเอื้อ ประกอบด้วย 1 ตัวแปร ได้แก่ ความสะดวกในการพาสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแล
สุนัข การสนับสนุนของเพื่อนบ้านในการดูแลสุนัข

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) การนำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

การวัดตัวแปร

1. ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ตอบถูก = 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ทราบ = 0 คะแนน
2. การดูแลเอาใจใส่สุนัข เป็นประจำ = 2 บางครั้ง = 1 ไม่เคย = 0
3. การเดินทางพาสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า สะดวกมาก = 2
สะดวกปานกลาง = 1 ไม่สะดวก = 0
4. สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ฉีดทุกปีตามกำหนด = 2 ฉีดไม่ตรงตาม
กำหนด = 1 ไม่เคยฉีดวัคซีน = 0

2.4 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ทำการทดสอบแบบสอบถามจำนวน
50 รายนอกกลุ่มเป้าหมายนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และนำมาหาค่าความเชื่อถือได้
(reliability) ของแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อถือได้หรือค่าสัมประสิทธิ์ α อัลฟา
(Cronbach Alpha Coefficient) การดูแลเอาใจใส่สุนัข ค่าเท่ากับ 0.703 ค่าความเชื่อถือได้ใช้สูตร
KR 20 (Kuder –Richardson Formula 20) ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า มีค่าเท่ากับ 0.699

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลและลงรหัส(code)เรียบร้อยแล้ว
แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window 16.0

1. ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วแต่กรณีของระดับตัวแปร
เพื่อทราบถึงลักษณะการกระจายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปร (Multivariate Relationship) เพื่อพยากรณ์ทำนาย
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในเขต
ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุโดยใช้วิธี

Stepwise Multiple Regression

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. ความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้า
3. การดูแลเอาใจใส่สุนัข
4. การมีส่วนร่วมในการดูแลสุนัข
5. การนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

3.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก สมาชิกในครอบครัว ศาสนา จำนวนสุนัขที่เลี้ยง จำนวนแมวที่เลี้ยง มีรายละเอียดดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.0 และเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 36.0

อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 44.45 ปี โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 45 – 54 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.4 รองลงมามีอายุ 35 – 44 ปี, 55 ปีขึ้นไป, 25 – 34 ปี และ น้อยกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.3, 21.3, 17.1 และ 6.9 ตามลำดับ

การศึกษาสูงสุด กลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา, ปริญญาตรี, อนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.7, 24.9, 7.7 และ 3.2 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 17,596.29 บาท โดยมีรายได้อยู่ในช่วงต่ำกว่า 10,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมา 10,000 – 19,999 บาท, 20,000 – 29,999

บาท, 30,000 – 39,999 บาท และ 40,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.4, 12.4, 7.3 และ 7.0 ตามลำดับ

อาชีพหลัก กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.9 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง, พนักงานบริษัท และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 22.7, 16.9 และ 14.3 ตามลำดับ

สมาชิกในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างมีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คนขึ้นไปมากที่สุด รองลงมา 4 คน, 3 คน, 2 คน และ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7, 22.4, 11.5 และ 3.9 ตามลำดับ

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 98.2 รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 1.8

จำนวนสุนัขที่เลี้ยง กลุ่มตัวอย่างเลี้ยงสุนัขเฉลี่ยจำนวน 2 ตัว โดยมีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งหรือคิดเป็นร้อยละ 51.8 เลี้ยงจำนวน 1 ตัว รองลงมาเลี้ยง 2 ตัว, 3 ตัว, 5 ตัวขึ้นไป และเลี้ยง 4 ตัว คิดเป็นร้อยละ 24.7, 10.6, 7.3 และ 5.5 ตามลำดับ

จำนวนแมวที่เลี้ยง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เลี้ยงแมว คิดเป็นร้อยละ 78.6 โดยผู้ที่เลี้ยงจะเลี้ยง 1 ตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.0 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาเลี้ยงจำนวน 2 ตัว, 5 ตัวขึ้นไป, 3 ตัว และ 4 ตัว คิดเป็นร้อยละ 4.1, 2.6, 2.3 และ 1.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	จำนวน (n=1,500)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	540	36.0
หญิง	960	64.0
อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	104	6.9
25 – 34 ปี	257	17.1
35 – 44 ปี	379	25.3
45 – 54 ปี	441	29.4
55 ปีขึ้นไป	319	21.3
$\bar{x}$ = 44.45 ปี, S.D. = 13.62 ปี, Max = 84 ปี, Min = 21 ปี		

รายการ	จำนวน (n=1,500)	ร้อยละ
การศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	532	35.5
มัธยมศึกษา	430	28.7
อนุปริญญาตรี/ปวส.	116	7.7
ปริญญาตรี	374	24.9
สูงกว่าปริญญาตรี	48	3.2
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	659	43.9
10,000 – 19,999 บาท	441	29.4
20,000 – 29,999 บาท	186	12.4
30,000 – 39,999 บาท	109	7.3
40,000 บาทขึ้นไป	105	7.0
$\bar{x}$ = 17,596.29 บาท, S.D. = 18,677.78 บาท, Max = 300,000.00 บาท, Min = 2,000.00 บาท		
อาชีพหลัก		
รับจ้าง	341	22.7
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	539	35.9
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	152	10.1
พนักงานบริษัท	215	14.3
อื่น ๆ (ระบุ.....)		
สมาชิกในครอบครัว		
1 คน	58	3.9
2 คน	173	11.5
3 คน	342	22.8
4 คน	415	27.7
5 คนขึ้นไป	512	34.1
$\bar{x}$ = 4.23 คน, S.D. = 2.90 คน, Max = 20 คน, Min = 1 คน		

รายการ	จำนวน (n=1,500)	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	1,474	98.2
คริสต์	26	1.8
จำนวนสุนัขที่เลี้ยง		
1 ตัว	777	51.8
2 ตัว	371	24.7
3 ตัว	159	10.6
4 ตัว	83	5.6
5 ตัวขึ้นไป	110	7.3
$\bar{x}=2.08$ ตัว, S.D. = 1.90 ตัว, Max = 24 ตัว, Min = 1 ตัว		
จำนวนแมวที่เลี้ยง		
ไม่มี	1,179	78.6
1 ตัว	165	11.0
2 ตัว	61	4.1
3 ตัว	34	2.2
4 ตัว	22	1.5
5 ตัวขึ้นไป	39	2.6
$\bar{x}=0.55$ ตัว, S.D. = 1.81 ตัว, Max = 30 ตัว, Min = 0 ตัว		

3.2 ความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

จากตารางที่ 3.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 8.50) โดยประเด็นที่มีความรู้มีผู้ไม่ทราบ ดังนี้ (1) หนูสามารถเป็นพาหะนำโรคได้ (ร้อยละ 32.7) (2) คนที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าเมื่อแสดงอาการของโรคแล้วตายทุกราย (ร้อยละ 25.7) (3) โรคพิษสุนัขบ้าเกิดในแมวได้ (ร้อยละ 21.3) และ (4) สุนัขที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแล้วหากถูกสัตว์ที่สงสัยจะเป็นบ้าก็ต้องฉีดวัคซีนใหม่ (ร้อยละ 20.7)

ตารางที่ 3.2 ความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	จำนวน		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
1. ควรฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครั้งแรกเมื่อสุนัขอายุ 3 เดือน	1,204 (80.3)	296 (19.7)	1,500 (100.0)
2. ควรนำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	1,402 (93.5)	98 (6.5)	1,500 (100.0)
3. สุนัขที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแล้วแล้วหากถูกสัตว์ที่สงสัยจะเป็นบ้ากัดต้องฉีดวัคซีนใหม่	1,190 (79.3)	310 (20.7)	1,500 (100.0)
4. โรคพิษสุนัขบ้าเกิดในแมวได้	1,180 (78.7)	320 (21.3)	1,500 (100.0)
5. หนูสามารถเป็นพาหะนำโรคพิษสุนัขบ้าได้	1,010 (67.3)	490 (32.7)	1,500 (100.0)
6. สุนัขจรจัดเป็นพาหะที่สำคัญในการนำโรคพิษสุนัขบ้า	1,411 (94.1)	89 (5.9)	1,500 (100.0)
7. โรคพิษสุนัขบ้าสามารถติดต่อทางน้ำลายของสัตว์ที่เป็นโรค	1,356 (90.4)	144 (9.6)	1,500 (100.0)
8. คนที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าเมื่อแสดงอาการของโรคแล้วตายทุกราย	1,115 (74.3)	385 (25.7)	1,500 (100.0)
9. ถ้าถูกสัตว์ที่ต้องสงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด ต้องรีบไปพบแพทย์ทันที	1,444 (96.3)	56 (3.7)	1,500 (100.0)
10. หากแพทย์แนะนำให้ท่านฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ท่านต้องฉีดให้ครบตามกำหนดที่แพทย์แนะนำ	1,441 (96.1)	59 (3.9)	1,500 (100.0)
$\bar{x}$ = 8.50 คะแนน, S.D. = 1.65 คะแนน => มีความรู้ในระดับสูง			

***หมายเหตุ:**

คะแนน 0.00 – 3.33 คะแนน มีความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในระดับต่ำ
 คะแนน 3.34 – 6.67 คะแนน มีความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในระดับปาน
 กลาง

คะแนน 6.68 – 10.00 คะแนน มีความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในระดับสูง

3.3 การดูแลเอาใจใส่สุนัข

จากตารางที่ 3.3 พบว่าการดูแลเอาใจใส่สุนัขเกี่ยวกับ ภาชนะสำหรับใส่อาหารสุนัขเฉพาะ การทำความสะอาดภาชนะใส่อาหารสุนัข การทำความสะอาดสุนัข การรักษาพยาบาลเมื่อสุนัขป่วย การพาสุนัขเดินเล่น การถ่ายพยาธิสุนัข และการหยอกล้อสุนัข มีรายละเอียดดังนี้

ภาชนะสำหรับใส่อาหารสุนัขเฉพาะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภาชนะสำหรับใส่อาหารสุนัขเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 97.5 และไม่มีภาชนะใส่อาหารสุนัขเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 2.5

การทำความสะอาดภาชนะใส่อาหารสุนัข กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งหรือคิดเป็นร้อยละ 52.6 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีภาชนะใส่อาหารสุนัข มีการทำความสะอาดภาชนะใส่อาหารสุนัขก่อนทุกครั้ง รองลงมาทำความสะอาดบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.5 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 1.9 เท่านั้นที่ไม่ทำความสะอาดเลย

การทำความสะอาดสุนัข กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งหรือคิดเป็นร้อยละ 52.3 จะอาบน้ำเมื่อเห็นว่าสุนัขสกปรกโดยใช้น้ำหรือสบู่หรือแชมพู รองลงมาอาบน้ำโดยใช้สบู่หรือแชมพูเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 43.0 และไม่เคยอาบน้ำให้เลย คิดเป็นร้อยละ 4.7

การรักษาพยาบาลเมื่อสุนัขป่วย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เมื่อสุนัขป่วยจะพาไปพบสัตวแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมาซื้อยาให้กินเอง และปล่อยให้หายเอง คิดเป็นร้อยละ 22.1 และ 8.9 ตามลำดับ

การพาสุนัขออกเดินเล่น กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งหรือคิดเป็นร้อยละ 49.0 จะพาสุนัขออกเดินเล่นเป็นประจำสม่ำเสมอ รองลงมานาน ๆ ครั้ง/บางครั้ง และไม่เคยพาสุนัขออกเดินเล่นเลย คิดเป็นร้อยละ 34.5 และ 16.1 ตามลำดับ

การถ่ายพยาธิ กลุ่มตัวอย่างมีการถ่ายพยาธิให้สุนัขนาน ๆ ครั้ง/บางครั้ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาไม่เคยถ่ายพยาธิเลย และถ่ายพยาธิเป็นประจำทุก 2 – 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 29.2 และ 23.5 ตามลำดับ

การหยอกล้อสุนัข กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการหยอกล้อสุนัขเป็นประจำสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมา นาน ๆ ครั้ง/บางครั้ง และไม่เคยหยอกล้อสุนัขเลย คิดเป็นร้อยละ 26.9 และ 4.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.3 การดูแลเอาใจใส่สุนัข

รายการ	จำนวน (n=1,500)	ร้อยละ
ลักษณะสำหรับใส่อาหารสุนัขเฉพาะ		
ไม่มี	37	2.5
มี	1,463	97.5
การทำความสะอาดภาชนะใส่อาหารสุนัขก่อนทุกครั้งที่จะให้อาหาร (n=1,463)		
ไม่ทำความสะอาดเลย	28	1.9
ทำความสะอาดบางครั้ง	666	45.5
ทำความสะอาดทุกครั้ง	769	52.6
การทำความสะอาดสุนัข		
ไม่เคยอาบน้ำให้เลย	71	4.7
อาบน้ำเมื่อเห็นว่าสุนัขสกปรกโดยใช้น้ำหรือสบู่น้ำหรือแชมพู	784	52.3
อาบน้ำโดยใช้สบู่น้ำหรือแชมพูเป็นประจำ	645	43.0
การรักษาพยาบาลเมื่อสุนัขป่วย		
ปล่อยให้หายเอง	134	8.9
ซื้อยาให้กินเอง	331	22.1
พาไปพบสัตวแพทย์	1,035	69.0
พาสุนัขออกเดินเล่น		
ไม่เคย	241	16.1
นาน ๆ ครั้ง/บางครั้ง	518	34.5
เป็นประจำสม่ำเสมอ	741	49.4
การถ่ายพยาธิให้สุนัข		

รายการ	จำนวน (n=1,500)	ร้อยละ
การถ่ายพยาธิให้สุนัข		
ไม่เคย	438	29.2
นาน ๆ ครั้ง/บางครั้ง	710	47.3
เป็นประจำทุก 2 – 3 เดือน	352	23.5
การหยอกล้อสุนัข		
ไม่เคย	61	4.1
นาน ๆ ครั้ง/บางครั้ง	404	26.9
เป็นประจำสม่ำเสมอ	1,035	69.0

3.4 การมีส่วนร่วมในการดูแลสุนัข

ตารางที่ 3.4 การมีส่วนร่วมในการดูแลสุนัข ประกอบด้วย การดูแลสุนัขของครอบครัว บุคคลในครอบครัวที่ช่วยเหลือดูแลสุนัขในเรื่องใดบ้าง การช่วยเหลือสนับสนุนในการดูแลสุนัขของเพื่อนบ้าน และเพื่อนบ้านมีส่วนช่วยเหลือดูแลสุนัขเมื่อไม่อยู่ มีรายละเอียดดังนี้

การดูแลสุนัขของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สมาชิกของครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลสุนัข คิดเป็นร้อยละ 88.7 และไม่มีส่วนดูแลเลย คิดเป็นร้อยละ 11.3 โดยมีการดูแลเฉลี่ยจำนวน 2 ตัว

บุคคลในครอบครัวช่วยเหลือดูแลในเรื่องใดบ้าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สมาชิกหรือบุคคลในครอบครัวมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลเรื่องการให้อาหาร คิดเป็นร้อยละ 85.7 รองลงมาดูแลในเรื่องอาบน้ำ พาเดินเล่น และพาไปพบสัตวแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 58.9, 30.3 และ 26.1 ตามลำดับ

การช่วยเหลือสนับสนุนในการดูแลสุนัขของเพื่อนบ้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพื่อนบ้านไม่ได้มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนในการดูแลสุนัขเลย คิดเป็นร้อยละ 82.5 มีเพียงร้อยละ 17.5 เท่านั้นที่มีส่วนช่วยเหลือดูแลสุนัข

เพื่อนบ้านมีส่วนช่วยเหลือดูแลสุนัขเมื่อไม่อยู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเมื่อไม่อยู่เพื่อนบ้านมีส่วนช่วยเหลือดูแลสุนัขเรื่องให้อาหารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาพาไปเดินเล่น อาบน้ำและพาไปพบสัตวแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 2.7, 2.1 และ 1.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.4 การมีส่วนร่วมในการดูแลสุนัข

รายการ	จำนวน (n=1,500)	ร้อยละ
การดูแลสุนัขของครอบครัว		
ไม่มีเลย	170	11.3
มี	1,330	88.7
$\bar{x}$ = 2.41 ตัว, S.D. = 1.86 ตัว, Max = 16 ตัว, Min = 0 ตัว		
บุคคลในครอบครัวช่วยเหลือดูแลสุนัขในเรื่องใดบ้าง (n=3,015)		
อาบน้ำ	883	58.9
ให้อาหาร	1,285	85.7
พาไปเดินเล่น	455	30.3
พาไปพบสัตวแพทย์	392	26.1
การช่วยเหลือสนับสนุนในการดูแลสุนัขของเพื่อนบ้าน		
ไม่มีเลย	1,237	82.5
มี	263	17.5
$\bar{x}$ = 0.29 ตัว, S.D. = 0.83 ตัว, Max = 10 ตัว, Min = 0 ตัว		
เพื่อนบ้านมีส่วนช่วยดูแลสุนัขเมื่อไม่อยู่		
อาบน้ำ	32	2.1
ให้อาหาร	237	15.8
พาไปเดินเล่น	41	2.7
พาไปพบสัตวแพทย์	17	1.1

3.5 การพาสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

จากตารางที่ 3.5 การพาสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า มีรายละเอียดดังนี้

การพาสุนัขทุกตัวและตัวที่ครบกำหนดไปรับการฉีดวัคซีนในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหรือคิดเป็นร้อยละ 58.6 พาสุนัขทุกตัวและตัวที่ครบกำหนดไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามกำหนด รองลงมาฉีดไม่ตรงตามกำหนดและไม่เคยฉีดวัคซีนเลย คิดเป็นร้อยละ 35.8 และ 5.6 ตามลำดับ

ผู้ที่นำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นำสุนัขไปฉีดด้วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมาคนในครอบครัวนำสุนัขไปฉีด อื่น ๆ (เช่น ให้สัตวแพทย์มาฉีดให้ที่บ้าน) และคนรับใช้ คิดเป็นร้อยละ 34.3, 2.3 และ 2.1 ตามลำดับ

สถานที่นำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างนำไปฉีดที่คลินิก รักษาสัตว์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาฉีดโดยเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และมีโครงการให้บริการฉีดที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 36.3, 14.5 และ 3.7 ตามลำดับ

สาเหตุสำคัญที่สุดที่นำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเนื่องจากกลัวติดโรคพิษสุนัขบ้า คิดเป็นร้อยละ 92.8 รองลงมาปฏิบัติ พ.ร.บ. โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2553 กลัวถูกเจ้าหน้าที่กำจัดสุนัขและมีการให้บริการแต่ที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 5.5, 1.0 และ 0.7 ตามลำดับ

ความสะดวกสบายเพื่อพาสุนัขไปฉีดวัคซีน พบว่าการเดินทางเพื่อพาสุนัขไปฉีดวัคซีนของกลุ่มตัวอย่างมีความสะดวกมาก มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมาสะดวกปานกลางและไม่สะดวกคิดเป็นร้อยละ 37.3 และ 18.8 ตามลำดับ

สาเหตุสำคัญที่สุดที่ไม่พาสุนัขไปฉีดวัคซีน พบว่าไม่สะดวกที่จะพาไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมา จับสุนัขไม่ได้ ไม่มีความจำเป็น และวัคซีนมีราคาแพง คิดเป็นร้อยละ 25.0, 17.8 และ 3.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.5 การพาสุณั้ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุณั้บ้า

รายการ	จำนวน (n=1,500)	ร้อยละ
ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ท่านพาสุณั้ทุกตัวและตัวที่ครบกำหนด ไปรับ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุณั้บ้า		
ไม่เคยฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุณั้บ้า	84	5.6
ฉีดไม่ตรงตามกำหนด	537	35.8
ฉีดทุก ๆ ปีตามกำหนด	879	58.6
ผู้ที่นำสุณั้ไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุณั้บ้า (n=1,416)		
ตัวท่านเอง	867	61.2
คนในครอบครัว	486	34.3
คนรับใช้	30	2.1
อื่น ๆ (ระบุสัตวแพทย์มาฉีดที่บ้าน)	33	2.3
ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ท่านพาสุณั้ไปฉีดวัคซีนป้องกันโรค พิษสุณั้บ้า (n=1,416)		
คลินิกกรักษาสัตว์	644	45.5
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	205	14.5
เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร	514	36.3
อื่น ๆ (ระบุมีโครงการบริการฉีดที่บ้าน)	53	3.7
สาเหตุสำคัญที่สุดที่นำสุณั้ไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุณั้บ้า (n=1,416)		
ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. โรคพิษสุณั้บ้า พ.ศ. 2553	78	5.5
กลัวติดโรคพิษสุณั้บ้า	1,314	92.8
กลัวถูกเจ้าหน้าที่กำจัดสุณั้	14	1.0
อื่น ๆ (ระบุมีโครงการบริการฉีดที่บ้าน)	10	0.7
การเดินทางเพื่อพาสุณั้ไปฉีดวัคซีน		
ไม่สะดวก	282	18.8
สะดวกปานกลาง	560	37.3
สะดวกมาก	658	43.9

รายการ	จำนวน (n=1,500)	ร้อยละ
สาเหตุสำคัญที่สุดที่ไม่พาสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (n=84)		
วัคซีนราคาแพง	3	3.6
จับสุนัขไม่ได้	21	25.0
ไม่มีความจำเป็น	15	17.8
ไม่สะดวกที่จะพาไป	45	53.6

3.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรอิสระจำนวน 10 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสุนัข ความรู้ ความสะดวกในการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีน การดูแลเอาใจใส่ และการมีส่วนร่วมในการดูแลสุนัข ตัวแปรตามคือการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

จากตารางที่ 3.6 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีเพียง 3 ปัจจัย คือการดูแลเอาใจใส่สุนัข ความสะดวกในการเดินทางเพื่อพาสุนัขไปฉีดวัคซีน และความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งสามารถพยากรณ์ (R^2) ได้ร้อยละ 28.5 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก กล่าวคือเมื่อประชาชนมีการเอาใจใส่ดูแลสุนัขมากขึ้น การเดินทางสะดวกและมีความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนมากขึ้น จะมีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนเพิ่มมากขึ้น โดยการเอาใจใส่ดูแลสุนัขมีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนมากที่สุด ($\beta = 0.322$) รองลงมาคือความสะดวกในการเดินทางเพื่อพาสุนัขไปฉีดวัคซีน ($\beta = 0.265$) และความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ($\beta = 0.151$) สามารถเขียนสมการทำนายได้ดังนี้

$$Y = 0.033 + 0.078 X_1 + 0.216 X_2 - 0.056 X_3$$

ตารางที่ 3.6 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน เพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ตัวแปร	B	Std.Error	Beta (β)	t	Sig.
ค่าคงที่	0.033	0.089		0.370	0.711
การดูแลเอาใจใส่สุนัข (X1)	0.078	0.006	0.322	12.443	0.000
ความสะดวกในการเดินทางเพื่อพาสุนัขไป ฉีดวัคซีน (X2)	0.216	0.021	0.265	10.443	0.000
ความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษ สุนัขบ้า (X3)	0.056	0.009	0.151	6.56	0.000
Multiple R	=	0.533	F	=	163.031
Multiple R ²	=	0.285	Sig. F	=	0.000
Adjusted R ²	=	0.283	Durbin Watson	=	1.998
SE _{est}	=	0.512			

สรุป

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.0 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 29.4 อายุ 45 – 54 ปี ร้อยละ 35.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 28.7 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 43.9 รายได้ครัวเรือน / เดือนไม่เกิน 10,000 บาท ร้อยละ 29.4 มีรายได้ครัวเรือน/เดือน 10,000-19,999 บาท อาชีพหลัก ร้อยละ 35.9 ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวนสมาชิกครอบครัว ร้อยละ 34.1 มีสมาชิกครอบครัวจำนวน 5 คนขึ้นไป ($\bar{X} = 4.23$ S.D = 2.9) ร้อยละ 98.3 นับถือศาสนาพุทธ จำนวนสุนัขที่เลี้ยง 1 ตัว ร้อยละ 51.8 ($\bar{X} = 2.08$ S.D = 1.90)

ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า พบว่า ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในระดับสูง ($\bar{X} = 8.13$ S.D. = 1.58)

ร้อยละ 32.7 ไม่ทราบว่า หนูเป็นพาหะนำโรคพิษสุนัขบ้าได้

ร้อยละ 25.7 ไม่ทราบว่า คนที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วเมื่อแสดงอาการแล้วตาย
ทุกราย

ร้อยละ 21.3 ไม่ทราบว่า โรคพิษสุนัขบ้าเกิดในแมวได้

ร้อยละ 20.7 ไม่ทราบว่า สุนัขที่ได้รับการฉีดวัคซีนแล้วหากถูกสัตว์ที่สงสัยว่าเป็น
บ้าก็ต้องฉีดวัคซีนใหม่

การดูแลเอาใจใส่สุนัข

การเลี้ยงสุนัข ร้อยละ 97.5 มีภาชนะใส่อาหารสุนัข ร้อยละ 52.6 ทำความสะอาดภาชนะใส่อาหารก่อนให้อาหารทุกครั้ง ร้อยละ 45.5 ทำความสะอาดบางครั้ง การทำความสะอาดสุนัข ร้อยละ 43.0 อาบน้ำโดยใช้สบู่นุ่มเป็นประจำ ร้อยละ 52.3 อาบน้ำเมื่อสกปรก เมื่อสุนัขเจ็บป่วย ร้อยละ 69.0 พาไปพบสัตวแพทย์ ร้อยละ 22.1 ซื้อยาให้กินเอง การพาสุนัขออกไปเดินเล่น ร้อยละ 49.4 ทำเป็นประจำสม่ำเสมอ ร้อยละ 34.5 นานๆครั้ง/บางครั้ง การถ่ายพยาธิสุนัข ร้อยละ 47.3 บางครั้ง/นานๆครั้ง ร้อยละ 29.2 ไม่เคยถ่ายพยาธิ การหยอกล้อเล่นกับสุนัข ร้อยละ 69.0 ทำเป็นประจำสม่ำเสมอ ร้อยละ 26.9 บางครั้ง/นานๆครั้ง

การมีส่วนร่วมในการดูแลสุนัข

พบว่า ส่วนใหญ่บุคคลในครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลสุนัขร้อยละ 88.7 มีส่วนร่วมในการให้อาหารสุนัขร้อยละ 85.7 อาบน้ำให้สุนัขร้อยละ 58.94 พาไปเดินเล่น ร้อยละ 30.3 พาไปพบสัตวแพทย์ร้อยละ 26.1

เพื่อนบ้านมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนในการดูแลสุนัขเพียงร้อยละ 17.5 ให้อาหารร้อยละ 15.8 พาไปเดินเล่นร้อยละ 2.7 อาบน้ำให้สุนัขร้อยละ 2.1 พาไปพบสัตวแพทย์ร้อยละ 1.1

การพานสุนัขไปรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ครบทุกปีตรงตามกำหนดร้อยละ 58.6 ไม่ตรงตามกำหนดร้อยละ 35.8 ไม่เคยฉีดร้อยละ 5.6 ผู้นำสุนัขไปรับบริการฉีดวัคซีนร้อยละ 61.2 เป็นเจ้าของสุนัข ร้อยละ 34.3 คนในครอบครัว รับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 45.5 จากคลินิกโรคสัตว์ ร้อยละ 14.5 เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ สาเหตุสำคัญที่สุดในการนำสุนัขไปรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 92.8 กลัวติดโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 5.5 ปฏิบัติตามพ.ร.บ. โรคพิษสุนัขบ้า การเดินทางพานสุนัขไปรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 18.8 ไม่สะดวก ร้อยละ 37.3 สะดวกปานกลาง ร้อยละ 43.9 สะดวกมาก สาเหตุสำคัญที่ไม่นำสุนัขไปรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 53.6 ไม่สะดวก ร้อยละ 25.0 ขี้สุนัขไม่ได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่สุนัข ความสะดวกในการเดินทางพานสุนัขไปฉีดวัคซีน ความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติประมาณ ร้อยละ 28.5 ($R^2 = 0.285$) สามารถเขียนสมการทำนายได้ดังนี้

$$Y = 0.33 + 0.078 X_1 + 0.216 X_2 + 0.056 X_3$$

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากการศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 32.7 ไม่ทราบว่า หนูเป็นพาหะนำโรคพิษสุนัขบ้าได้ ร้อยละ 20.7 ไม่ทราบว่า สุนัขที่ได้รับการฉีดวัคซีนแล้วหากถูกสัตว์ที่สงสัยว่าเป็นบ้าก็ต้องฉีดวัคซีนใหม่ ร้อยละ 25.7 ไม่ทราบว่า คนที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วเมื่อแสดงอาการแล้วตายทุกราย ร้อยละ 21.3 ไม่ทราบว่าโรคพิษสุนัขบ้าเกิดในแมวได้ จะเห็นได้ว่ามีประชาชนยังขาดความรู้ในส่วนสาระสำคัญของการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า การถ่ายพยาธิ ร้อยละ 29.2 ไม่เคยถ่ายพยาธิซึ่งจากการศึกษาของพงศ์ศักดิ์และคณะ (2545)พบว่าประชาชนที่เลี้ยงสุนัขในเขตกรุงเทพมหานครไม่เคยถ่ายพยาธิร้อยละ 32.3 แสดงว่าประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการถ่ายพยาธิในสุนัข การถ่ายพยาธิให้สุนัขเป็นประจำจะทำให้สุนัขมีสุขภาพแข็งแรงทำให้สามารถสร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้าได้สูงขึ้น สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 5.6 ไม่เคยฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 35.8 ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่ตรงตามกำหนด จะเห็นว่า สุนัขที่เลี้ยงร้อยละ 41.4 ได้รับวัคซีนไม่ถูกต้องภูมิคุ้มกันอาจไม่สูงพอในภาพรวมของการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่มีสุนัขจรจัดอยู่ในกรุงเทพมหานครการสร้างภูมิคุ้มกันให้ครอบคลุมประชากรสุนัขอย่างน้อย 75% ของประชากรสุนัขที่ต้องมีภูมิคุ้มกันที่สามารถป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า WHO (1992) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร คือ การดูแลเอาใจใส่สุนัข ความสะดวกในการเดินทางพาสุนัขไปฉีดวัคซีน ความรู้เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า สอดคล้องกับผลการศึกษาของพงศ์ศักดิ์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของพงศ์ศักดิ์และธำรงค์ (2549) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในจังหวัดเลย ได้แก่ความสะดวกในการเดินทางพาสุนัขไปฉีดวัคซีน

ข้อเสนอแนะ

กรุงเทพมหานครควรมีนโยบายการป้องกันและกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าอย่างชัดเจน ต้องจัดสรรงบประมาณในการรณรงค์ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างทั่วถึงโดยการออกหน่วยเคลื่อนที่ออกบริการอำนวยความสะดวกบริการอย่างครอบคลุมเต็มพื้นที่กรุงเทพมหานครและรณรงค์ให้ประชาชนถ่ายพยาธิสุนัขอย่างสม่ำเสมอ รณรงค์ให้ความรู้เรื่องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่ประชาชน ควรเริ่มมาตรการจดทะเบียนสุนัขและควบคุมประชากรสุนัขจรจัดอย่างจริงจังเพื่อลดจำนวนประชากรสุนัขจรจัดเพื่อให้มีจำนวนลดลงพร้อมทั้งรณรงค์ให้ประชาชนเปลี่ยนทัศนคติในการเลี้ยงสุนัขต้องรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการดูแลสุนัขอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2555. สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย.
(เอกสารโรเนียว)
- ธงชัย แพทย์พิทยา. 2532. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการงานโรคพิษสุนัขบ้า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์ปริญญาสาขารณสุขศาสตร์บัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- พงศ์ศักดิ์ ศรีธเนศชัย. 2543. การศึกษาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในแขวงทับยาว เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. หน้า 128-136.
ในเอกสารการประชุมวิชาการทางสัตวแพทย์และการเลี้ยงสัตว์ ครั้งที่ 26, วันที่ 15-17 พฤศจิกายน 2543, โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น หลักสี่ ดอนเมือง กรุงเทพฯ.
- พงศ์ศักดิ์ ศรีธเนศชัย, อภิรมย์ พวงหัตถ์และพลาพรรณ คำพรรณ. 2545. การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าในกรุงเทพมหานคร.
ในเอกสารการประชุมวิชาการทางสัตวแพทย์และการเลี้ยงสัตว์ ครั้งที่ 28, วันที่ 9-11 ตุลาคม 2545, โรงแรมอิมพีเรียลควีนส์ปาร์ก ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร. (แผ่น CD)
- พงศ์ศักดิ์ ศรีธเนศชัยและธำรงค์ เมฆโหรา. 2549. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนจังหวัดเลย. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม 5 (2):40-48
- พงศ์ศักดิ์ ศรีธเนศชัยและธำรงค์ เมฆโหรา. 2549. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนจังหวัดเลย. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม 5 (2):40-48
- วิรัตน์ บุญบางเกร็ง. 2532. ปัญหาและอุปสรรคของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตำบลบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. ภาคนิพนธ์ปริญญาสาขารณสุขศาสตร์บัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- สุจินต์ สิริอภัย. 2538. บทบาทของปศุสัตว์จังหวัดในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารณสุขศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- สุทัศน์ เอ็มเยี่ยม. 2544. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการนำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

เศรษฐพร ฐโนสุวรรณยางกูร. 2536. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของประชาชนจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.

Green W. Lawrence and Marshall W. Kreuter. 2000. Health Promotion Planning : an education and environment approach. 2nd ed., Mayfield publishing company, London. 506 p.

WHO EXPERT COMMITTEE ON RABIES EIGHT REPORT WHO. Technical Report Series 824. GENEVA. 1992.